
ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ

УДК 373.678.2

ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ РОМАНУ ДЖОНА АПДАЙКА “КЕНТАВР”

Михальчук Н. О.

У статті проаналізовано індивідуальний авторський стиль Джона Апдайка. Охарактеризовано особливості використання Джоном Апдайком різноманітних стилістичних засобів на усіх рівнях тексту в творі “Кентавр” та окреслено специфіку трансформації образу кентавра в однойменному романі Джона Апдайка.

Ключові слова: індивідуальний авторський стиль, стилістичні засоби, образ кентавра, трансформація образу.

В статье дан анализ индивидуальному авторскому стилю Джона Апдайка. Дана характеристика особенностям использования Джоном Апдайком разных стилистических средств на всех уровнях текста в произведении “Кентавр”, а также описана специфика трансформации образа кентавра в данном романе Джона Апдайка.

Ключевые слова: индивидуальный авторский стиль, стилистические средства, образ кентавра, трансформация образа.

This article explores the individual style of John Updike characterizes, the peculiarities of different stylistic devices on all textual levels in “Centaur”. The process of transforming Centaur’s image in this novel by John Updike was described.

Key words: individual style of an author, stylistic devices, image of Centaur, transformation of image.

Стиль письменника – це індивідуальна система побудови засобів мовлення, яка виробляється і застосовується автором під час створення художніх творів. Під стилем слід розуміти характерну для письменника манеру вибору і вживання слів. Стиль органічно пов’язаний зі змістом твору і, відповідно, зумовлений світосприйняттям автора [3–5]. Але, на жаль, певні моменти досі залишаються недостатньою мірою проаналізованими в науковій літературі, зокрема – мовні засоби створення образу Колдуела, їх відповідність в оригіналі та перекладених текстах, їхнє значення для розуміння читачем твору оригіналу та тексту, який сприймається в перекладеному варіанті. І хоча питання стилю не є новим у філологічній літературі, проблеми вивчення індивідуального авторського стилю кожного окремого письменника завжди будуть становити інтерес для наукового пізнання. Тому тема даної публікації є досить цікавою та актуальною.

Так, завданнями нашої статті є:

1. Проаналізувати індивідуальний авторський стиль Джона Апдайка.
2. Охарактеризувати особливості використання Джоном Апдайком різноманітних стилістичних засобів в творі “Кентавр”.
3. Окреслити специфіку трансформації образу кентавра в однойменному романі Джона Апдайка.

Перш за все, слід зазначити, що універсальність проблематики конфлікту образу дає можливість автору, спираючись на набутий літературний досвід, поширювати час надтексту твору і на свою епоху, ставлячи актуальні запитання в конкретно-історичні межі своєї доби. Тому дуалізм фігури кентавра і є тією творчою основою, у якій поєднується реальне з фантастичним, а своєрідність і привабливість

особи Колдуела полягає в тому, що для нього не є обтяжливою сама трагічність такої невідповідності – він просто іноді тікає в інший далекий світ [6].

Проаналізуємо індивідуальний авторський стиль Джона Апдайка, який є своєрідним і неповторним. Створюючи міфологічний світ та порівнюючи його з реальністю, буденністю, автор намагається порозумітися з читачем за допомогою індивідуальної експресивності добору слів, фразеології, синтаксичних конструкцій, інколи вимови та морфологічних особливостей мовних реалій. Л. Гіков зазначає, що у системі художньо-словесної творчості письменника авторський стиль охоплює всі його мовні рівні: 1) жанри з відповідними мовними ознаками; 2) форми викладу змістово-фактуальної інформації; 3) композиційно-мовленнєві прийоми організації оповідання; 4) ритмосинтаксичні особливості художньої структури; 5) фразеологічні конструкції та ідіоми; 6) авторські розділові знаки та графічні виокремлення [Цит. за: 2, с. 68].

Так, Дж. Апдайк використовує різноманітні стилістичні засоби на усіх рівнях тексту: фонографічному, лексичному, синтаксичному тощо. Передати усі ці засоби українською мовою є надзвичайно важкою і кропіткою справою. Твори Апдайка перекладені як російською, так і українською мовами. Серед російських перекладачів варто відзначити О. Калашникову та Н. Хінкіна. На нашу думку, найвдаліший переклад роману “Кентавр” українською мовою здійснила Марія Габлевич. Її переклад роману є надзвичайно точним, оскільки перекладач зуміла зберегти дух твору, внутрішній світ головного героя та світосприйняття автора тощо.

Отже, проаналізуємо лінгвостилістичні особливості перекладу роману “Кентавр”. Зокрема, Дж. Апдайк у романі часто виділяє слова курсивом, а також подає цілі речення, які написані великими літерами. Цей стилістичний прийом використовується для підсилення експресивного значення твору. Такі ж висловлювання зберігаються і в українському перекладі, наприклад:

My trouble is, Caldwell thought, my leg is killing me [6, с. 18]. – *Моя біда в тому, – подумав Колдуел, – що воно немилосердно болить* [1, с. 30].

Shellac on those old Buicks, shellac, shellac [6, с. 19]. – *Покривали шелаком, “б’юїки”, шелаком, шелаком* [1, с. 31].

Why am I blamed? [6, с. 29]. – *У чому я винна?* [1, с. 43].

You broke my grille [6, с. 44]. – *Це ти поламав мою решітку* [1, с. 60].

It's just his way, he loves strange people, he's worried about something [6, с. 82]. – *Просто він такий є, він любить незнайомих людей і його щось гризе всередині* [1, с. 101].

Of the plants called strychnos, one induces sleep, the other madness. The root of the former, white when dug, turns blood-red while drying. The other some call thyroron and some peritton; three-twentieths of an ounce make the patient sportive, twice this dose induces delusions, thrice the dose will make him permanently insane. And more will kill him [6, с. 87]. – *Із рослин, що зветься стрихнінними, одна викликає сон, інша – божевілля. Корінь першої з них, свіжовикопаний – білого кольору, а висушений – червоний, як кров. Другу дехто називає тріороном, а дехто – періттоном; три дванадцятих унції підносить настрій, подвійна щодо цієї доза викликає галюцинації, потрійна приведе до невиліковного божевілля. Ще більш – смертельна* [1, с. 106].

Let him live, let him live, do not let my father be sick [6, с. 114]. – *Хай би він жив, хай би він жив, хай би тільки мій батько був здоровий* [1, с. 138].

Are you ready to die? [6, с. 144]. – *Ти готовий до смерті?* [1, с. 169].

God forgive me, forgive me, bless my father, my mother, my grandfather, now let me sleep [6, с. 151]. – *Господи милосердний, прости мене, прости мене, благослови мого батька, і маму, і дідуся, і дай мені заснути* [1, с. 177].

Was it for this that my father gave up his life? [6, с. 244]. – *Невже заради всього цього мій батько віддає життя?* [1, с. 275].

Safety first [6, с. 13] – *техніка безпеки – насамперед* [1, с. 25].

Protect your eyes. You won't be given another pair [6, с. 13]. – *Бережіть очі. Інших вам ніхто не дасть* [1, с. 25].

Please ring and walk in [6, с. 115]. – *Прошу дзвонити і заходити* [1, с. 138].

Secrops! inachus! da! [6, с. 130]. – *Кекроп! інах! дей!* [1, с. 154].

Текст роману "Кентавр" багатий на спеціальну лексику, терміни, латинські та французькі слова. Вони відіграють особливе значення в романі, оскільки саме завдяки їм автор наголошує на інтелекті та обізнаності свого героя, Джорджа Колдуела:

Avez-vous une maison jolie? Oui, j'ai une maison tres jolie... [6, с. 8]; *nimbus* [6, с. 14] – *ореол* [1, с. 26]; *universe* [6, с. 35] – *всесвіт* [1, с. 50]; *galaxy* [6, с. 35] – *галактика* [1, с. 50]; *the Solar system* [6, с. 36] – *Сонячна система* [1, с. 50]; *the Milky Way* [6, с. 36] – *Молочний Шлях* [1, с. 50]; *meteors* [6, с. 38] – *метеори* [1, с. 53]; *the proto-galaxies* [6, с. 38] – *протогалактики* [1, с. 54]; *leptothrix* [6, с. 40]; *sigmoidoscope* [6, с. 118] – *ректоскоп* [1, с. 142].

Стилістичний прийом та експресивні засоби вираження на синтаксичному рівні характеризуються різноплановістю, наприклад, у романі широко представлені еліipsis та номінальні (іменні) конструкції:

To shining sea [6, с. 8]. – *Від краю і до краю* [1, с. 20]; *The old baloney* [66, с. 8]. – *Стара мура* [1, с. 20]; *Nothing, George* [6, с. 16]. – *Ніскільки, Джордже* [1, с. 28]; *Just wonderful* [6, с. 18]. – *Просто чудова* [1, с. 30]; *Like a dream* [6, с. 18]. – *Казково* [1, с. 30]; *Tomato today* [6, с. 21]. – *Сьогодні томатний* [1, с. 34]; *Zeus, Lord of the Sky* [6, с. 26]. – *Зевс, Пан небес* [1, с. 40]; *Poseidon, master of the many-maned sea* [6, с. 26]. – *Посейдон, володар буйногривого моря* [1, с. 40]; *A senile old deckhand* [6, с. 27]. – *Старий, одіділий матрос* [1, с. 40]; *Next* [6, с. 27]. – *Далі* [1, с. 40]; *Our scholar, our protagonist* [6, с. 29]. – *Учений, просвітитель наш* [1, с. 43]; *Dull and dirty* [66, с. 38]. – *Нікчема і бруднуля* [1, с. 53]; *A little after seven – thirty* [6, с. 59]. – *Минуло пів на восьму* [1, с. 75]; *My poor only jewel* [6, с. 65]. – *Мій скарбе єдиний* [1, с. 82]; *Once. Twice. An immense third time* [6, с. 68]. – *Раз, два, і – з усіх сил – три* [1, с. 86]; *Mongoloid sadists* [6, с. 73]. – *Тупі садисти* [1, с. 91]; *Mesozoic* [6, с. 100]. – *Мезозойська* [1, с. 120]; *Here and there* [6, с. 109]. – *Всюди* [1, с. 131]; *Another her whirl, her tangle...* [6, с. 167]. – *І її вихор, її грива...* [1, с. 194]; *Like son, like father, huh Minor?* [6, с. 190]. – *Який батько, такий син, – га, Майноре?* [1, с. 218]; *Rough in spots* [6, с. 221]. – *Шорстка місцями* [1, с. 251]; *About the tickets* [6, с. 226]. – *Щодо квитків* [1, с. 257]; *Nothing* [6, с. 257]. – *Нічого* [1, с. 290]; *Brutish landscape* [6, с. 268]. – *Бездушний пейзаж* [1, с. 301].

У більшості випадків синтаксичні повтори зустрічаються в українському варіанті, наприклад:

"I'm ready," I shouted, "I'm ready, I'm ready!" [6, с. 61]. – *Готовий! – крикнув я. – Готовий, готовий!* [1, с. 84].

Проте іноді в українському варіанті синтаксичні повтори упускаються, замінюються простими реченнями, наприклад:

Sometimes up, sometimes down [6, с. 200]. – *Як коли* [1, с. 229].

You are not, you are not the only one [6, с. 94]. – *Правильно, не тільки ти* [1, с. 114].

Стилістично незавершене речення, апозіопезис представлений в українському перекладі простими незакінченими або складносурядними реченнями, наприклад:

Mr. Caldwell I was wondering about that quiz tomorrow [6, с. 97]. – *Я не зрозуміла, з чого завтра контрольна...* [1, с. 117];

Christ, I'll never forget... [6, с. 112]. – *Господи, та я в житті не забуду...* [1, с. 136].

There are so many... [6, с. 162]. – *Вас так багато...* [1, с. 188].

"There was somebody," he said, his eyelids trembling in a sleep – walker's concentration, "a stout man..." [6, с. 162]. – *Та ніби був там один... – Повіки в нього тремтіли в зосередженому напруженні, як у сновиди. – Товстий такий...* [1, с. 188].

There had been a woodworking shop there, and that man blinded by gas in the trenches in that little shack, and now I see a man coming into the alley... His coat pocket is full of old pens that don't write... [6, с. 163]. – *Там колись столярня була, і жив отой сліпий вояка, що то йому газом очі виїло, в маленькій такий халупі... А зараз там, бачу, хтось іде... Якийсь чоловік в піджаку, в кишені у нього повно ручок, і всі не пишуть...* [1, с. 189].

This troubled me and made her love frightening; for if she loved me we would be driven to make love and there would come this very painful time when I must expose to

her my flesh... [6, с. 166]. – Ця думка стривожила, я почав боятися її любові; бо якщо вона мене любить, нас тягнучиме до близькості, й неодмінно прийде та болюча хвилина, коли мені доведеться показати їй своє тіло... [1, с. 192].

Her robe flowed down [6, с. 168]. – Її шати опали... [1, с. 194].

Down, down to her feet, and in truth opened [6, с. 168]. – Опали аж до самих її стіп, і воістину відкрили... [1, с. 194].

I bought you an Italian sandwich last night and it's still sitting in the car... [6, с. 191]. – Я купив тобі бутерброд по-італійськи, досі в машині лежить... [1, с. 219].

... didn't mean to be sarcastic a minute ago about the Communists, I hate 'em as much as you do, Minor... [6, с. 192]. – ... не думайте, що я оце про комуністів на глум вам говорю; я їх ненавиджу не менше, ніж ви, Майноре... [1, с. 220].

His father, that blind blanched figure staggering down the steps in a debtor's cardboard box... [6, с. 218]. – Щоб його батько – оте незряче, сплотноліе обличчя, та постать в картонній коробці боржника, що спотикається на сходах... [1, с. 248].

Паралелізми, у більшості випадків, перекладаються відповідними паралелізмами української мови, хоча в деяких реченнях ми бачимо конструкції, які не мають нічого спільного з паралелізмами, це можуть бути як прості, так і складні речення, наприклад:

I never was. I never studied. I never thought [6, с. 225]. – Я нізащо не придатний. Я ніколи не працював над собою. Ніколи не роздумував [1, с. 256].

Zimmerman understood this. He understood everything [6, с. 33]. – І Зіммерман це зрозумів. Він зрозумів усе [1, с. 47].

"Cassie", hy said, "don't be frightened. I don't want you to be frightened. I'm not frightened" [6, с. 46]. – Не бійся, Кассі, – сказав він. – Не треба боятися. Я ж не боюся [1, с. 62].

I resented it. I resented how lavishly my father outpoured himself before the boy, as if somewhere in all this nonsense there might be the healing drop [6, с. 95]. – Мене це обурювало. Мене обурювало, що батько так щедро виливав перед ним душу, неначе у всьому тому, що він виливав, могла знайтися бодай одна чудодійна, цілюща крапля [1, с. 114].

You're too old. You're too sick [6, с. 185]. – Ви вже старий. І хворий [1, с. 213].

I wondered if Mr Hummel had been here also. I wondered what event had spread through the house this aftermath of peaceful, reconciled radiance [6, с. 247]. – Цікаво, чи містер Гаммел теж при тому був. Цікаво, що тут сталося такого, від чого цілий будинок сповнився отим мирним, лагідним сяйвом [1, с. 279].

Досліджуючи стилістичні засоби вираження, доречно згадати також і риторичні запитання, які повністю збережені в українських перекладах, оскільки саме завдяки риторичним запитанням перед читачем постають досить актуальні проблеми життя людини, проблеми сутності існування, світогляду та ін.:

They had been too poor to afford a baby carriage; the kid had learned to steer, too early? [6, с. 15]. – Вони жили надто скромно, щоб дозволити собі справжній дитячий візок; отак хлоп'я навчився кермувати – чи не зарано? [1, с. 27].

Are we falling apart? [6, с. 19]. – А може, це розпадається давня дружба? [1, с. 31].

Why am I blamed? [6, с. 29]. – У чому я винна? [1, с. 43].

Is it my fault I was born so you couldn't be a bum? [6, с. 85]. – Може, це я винен, що народився на світі і тому ти не став волоцюгою? [1, с. 104].

Are you ready to die? [6, с. 144]. – Ти готовий до смерті? [1, с. 169].

What's the answer? [6, с. 202]. – Як тут, чим відповісти? [1, с. 230].

Was it for this that my father gave up his life? [6, с. 224]. – Невже ради цього всього мій батько віддав життя? [1, с. 275].

Стилістичні засоби семасіологічного рівня представлені в романі порівняннями, синонімами, гіперболами, антитезами, оксимороном. Порівняння перекладаються відповідними конструкціями української мови:

Beneath his belly the grimacing grilles flashed in the white winter sun; the scratches in the chrome were iridescent as diamonds [6, с. 9]. – Десь унизу під животом щирили зуби радіатори, зблискуючи в білім промінні зимового сонця, а подряпини на хромованому металі мінілися, мов діаманти [1, с. 21].

Trembling through the length of his legs, which seemed as thin and rickety as bicycle spokes, Caldwell followed Hummel... [6, с. 12]. – На тремтячих ногах – здавалось, тонких і хитливих, як велосипедні спиці, – Колдуел рушив за ним [1, с. 24].

Jesus, she's happy as a lark out there [6, с. 17]. – Зате їй весело. Пурхає там, як пташка [1, с. 29].

It is as if they had been lovers when younger and for reasons never sufficiently examined they had long ago ceased to be [6, с. 174]. – Ніби колись, ще в юності, були коханцями, але давним-давно, з якихось, так і не з'ясованих до кінця причин, перестали ними бути [1, с. 201].

"I'm glad you came to us," she told him, as if they were alone [6, с. 253]. – Я рада, що ви прийшли до нас, – сказала вона так, мовби, крім них двох, нікого більше не існувало [1, с. 285].

Синоніми:

The immense level swath of the school's side lawn, pointed at the corners by plantings of pines, was, though this was winter's heart, green; but the colour was frozen, paralysed, vestigial, artificial [6, с. 9]. – Чималий майданчик за школою, засаджений по кутах сосонками, навіть серед зими зеленів підстриженою травою, та зелень ця була якась неприродна, вироджена, задубіла [1, с. 21].

The main and greater part of the garage was approached on an asphalt ramp as rough, streaked, gouged, flecked, and bubbled as a hardened volcanic flow [6, с. 10]. – До цієї основної, найбільшої частини гаража вів асфальтовий спуск, весь у виїмках і пухирцях – шорсткий, подзьобаний, плямистий, мов скам'яніла вулканічна лава [1, с. 22].

He looked hunched, pale, weathered; the recent years had diminished the master mechanic [6, с. 11]. – Згорблений, блідий, постарілий – останні кілька років далися панові механіку взнаки [1, с. 23].

I'm stubborn and ignorant [6, с. 18]. – Я дурний і впертий [1, с. 30].

I am a paid keeper of Society's unusables – the lame, the halt, the insane, and the ignorant [6, с. 95]. – І я – один з платних наглядців за непридатними для суспільства людьми – усякого роду каліками, ненормальними і розумово відсталими [1, с. 114].

Her lips were too plump and irksomely self – satisfied; her nose rather cursory and nervous [6, с. 108]. – Губи надто повні і надто вже самовдоволені; ніс гоструватий, нервовий [1, с. 130].

"Why hell I know Peter," Mr Foley said, and there was something deeply agreeable about his handshake, gritty and warm and easy [6, с. 132]. – Ще б пак, Пітера не знати, – сказав містер Фоулі, і легкий потиск його руки, шорсткої і теплої, був цьому приємним підтвердженням [1, с. 157].

"I don't know a thing about him," Caldwell protests, his voice becoming plaintive and high and unpleasant [6, с. 228]. – Я нічого про Кальвіна не знаю, – протестує Колдуел. І голос у нього стає сумний, тонкий і неприємний [1, с. 260].

I felt dirty and unworthy in my weary red shirt and three – day underwear [6, с. 245]. – В одній і тій же червоній сорочці, в білизні триденної свіжості я почував себе брудним і нічого не вартим [1, с. 277].

Гіперболи:

In the three-sided pit below, an automobile like an immense metal baby was washed and changed by Hummel's swarthy men [6, с. 10]. – У тристоронній ямі темношкірі помічники Гаммела лагодили й мили автомобіль, наче якесь велетенське металеве немовля [1, с. 22].

"Peter." My mother said it in the voice that had no margin left [6, с. 59]. – "Пітере". Мамин голос прозвучав на вибуховій ноті [1, с. 75].

My hand, grown enormous, seized the snug wealth of her flesh [6, с. 111]. – Моя рука, зробившись раптом велетенською, захопила нараз усі приховані скарби її плоті [1, с. 134].

I hated it and yet it did give me importance; being Caldwell's son lifted me from the faceless mass of younger children and made me, on my father's strength alone, exist in the eyes of these Titans [6, с. 112]. – Це мене обурювало, але водночас і додавало ваги: те, що я – син Колдуела, підносило мене над безликою масою молодших школярів, і тільки завдяки батькові я був кимсь в очах цих титанів [1, с. 136].

A moustache you could have wiped your table silver on [6, с. 121]. – А вусища такі, що ними столове срібло чистити можна [1, с. 135].

Антитези:

While the others romped at recess the two of them, old at heart, side by side delved deeper into the arcane of research [6, с. 89]. – Поки інші галасливо розважалися, обидва вони, дочасно змужнілі серцем, пліч-о-пліч, удвох, ще глибше поринали в таємниці науки [1, с. 108].

Deifendorf had something concrete to give my father – the breast stroke and the two-twenty freestyle – while I had nothing [6, с. 97]. – Дайфендорф міг дати батькові щось цілком конкретне, наприклад, виграти заплив брасом і вільним стилем, – а я не міг [1, с. 117].

Метонімічні та метафоричні конструкції допомагають створити особливу атмосферу Олімпу – домівки богів, тому вони повною мірою збережені і в українському варіанті роману. Метонімія:

The pain extended a feeler into his head and unfolded its wet wings along the walls of his thorax, so that he felt, in his sudden scarlet blindness, to be himself a large bird waking from sleep [6, с. 7]. – Біль волохатими лапами, здавалось, виштовхував з нього серце й легені, а коли протиснувся до горла, Колдуел ухопив власний мозок і, мов кусень м'яса на тарелі, тримав високо над головою, чимдалі від тих хижих лап [1, с. 19].

In this crisis his fellow-teachers seemed herdsmen of terror, threatening to squeeze him back into the room with the students [6, с. 8]. – В цю критичну хвилину колеги – вчителі були наче пастері жаху, що загрожували загнати його назад у клас, до учнів [1, с. 20].

The ache came now to his heart rhythmically: Nature's breathing [6, с. 15]. – Серце і далі нило, але нило ритмічно, у такт живій природі [1, с. 27].

Round and rectangular and octagonal advertisements spoke from the edges of the farmland [6, с. 69]. – Звідусіль щось кричали квадратні, прямокутні і восьмикутні рекламні щити [1, с. 86].

Our gallant black hood sailed into the sharp little rise of road, gulped it down, stones and all, and spat it out behind us [6, с. 69]. – Чорна коробка відважно накинулася на косогір, проковтнула його одним махом разом з камінням і виплюнула позад нас [1, с. 87].

The musical choo-choo with all its freight of dreaming dropped over a cliff [6, с. 76]. – Музичний поїзд з усім своїм вантажем фантазії полетів у прірву [1, с. 93].

Chiron treated him less as a pupil than as a colleague, and while the others romped at recess the two of them, old at heart, side by side delved deeper into the arcane of research [6, с. 89]. – Хірон ставився до нього не як до учня, а швидше як до колеги, і в перервах, поки інші галасливо розважалися, обидва вони, дочасно змужнілі серцем, пліч-о-пліч, удвох, ще глибше поринали в таємниці науки [1, с. 108].

The light and fitful breeze swayed and scattered the song much as young girls toss scarves [6, с. 90]. – Легкий, поривчастий вітерець підхоплював і розсипав звуки пісні, наче стрічки на юних дівчачих голівках [1, с. 109].

"We'll dunk 'em for ya, Mr Caldwell," Deifendorf promised [6, с. 96]. – Ми їм нараз носа втрем, містере Колдуел, – пообіцяв Дайфендорф [1, с. 116].

We seemed from our shadow to be a prancing one-headed creature with four legs [6, с. 105]. – Ми з батьком зливалися в одну гарцюючу тіль якоїсь ніби одноголової істоти на чотирьох ногах [1, с. 126].

And his thumb, sickle-shaped backwards with pressure, scooped a curt divot out of the air [6, с. 123]. – Туго випнутий серповидний палець, рубнувши по кривій, відсік пласт повітря [1, с. 147].

Наведемо приклади метафор як в оригіналі, так і в перекладених текстах:

His top half felt all afloat in a starry firmament of ideals and young voices singing; the rest of his self was heavily sunk in a swamp where it must, eventually, drown [6, с. 8]. – Верхня половина його "я" витала десь у зоряному царстві ідеалів і юних, дзвінких голосів, а нижня загрузла в трясовині, що кінець кінцем поглине його з головою [1, с. 20].

"Al, you've hit the nail on the head," Caldwell said, and moved to turn away [6, с. 18]. – Ти попав у точку, – сказав Колдуел, повертаючись, щоб іти [1, с. 30].

Zimmerman wants 'em to chew us up [6, с. 19]. – *Зіммерман залюбки віддає нас їм на поталу* [1, с. 32].

Only the Devil loves lies [6, с. 48]. – *Брехати тільки диявол любить* [1, с. 63].

Zimmerman'll have my neck [6, с. 49]. – *Зіммерман мене з'їсть* [1, с. 65].

She ate the man raw [6, с. 54]. – *Вона його поїдом їла* [1, с. 70].

"For a man with a spider in his bowel," my mother said, "you're awfully full of pep" [6, с. 59]. – *Як на такого, що має павука в животі, – сказала мама, – ти щось надто енергійний* [1, с. 75].

You got lots of time to kill. At your age I had so much time to kill my hands are still bloody [6, с. 107]. – *Часу в тебе доволі, і його треба вбити. Я в твої роки убив таку прірву часу – донині руки в крові* [1, с. 130].

You ride your body too hard [6, с. 119]. – *Ви заїздили своє тіло* [1, с. 143].

Zimmerman was a chafe to him, a lifelong sore point [6, с. 121]. – *Зіммерман був йому порошиною в оці, його болучим місцем* [1, с. 145].

We're in the soup [6, с. 135]. – *Ускочили ж ми в халепу* [1, с. 160].

Отже, аналіз твору Дж. Апдайка "Кентавр" дозволяє нам зробити висновок, що при перекладі з англійської мови на українську не завжди при збереженні форми зберігається ідейний зміст речень, і, навпаки, при збереженні змісту може втрачатися початкова структура речення (загалом у літературі для створення художнього образу не завжди використовуються всі можливі мовні засоби). З метою опису зовнішності героїв письменник використовує лексико-семантичні засоби: епітети, синоніми, гіперболи, метафори, метонімію тощо, а описуючи вчинки та поведінку героїв, Дж. Апдаjk застосовує різноманітні синтаксичні конструкції, інверсію, антитезу, градацію та ін. Усі перелічені та низка інших засобів допомагають читачеві краще зрозуміти значення образів та символів у творі, розкрити глибину його змісту, а також проаналізувати філософські ідеї автора.

Проведене дослідження дозволяє також стверджувати, що, звертаючи увагу на те, що англійська мова відноситься до аналітичних, а українська – до синтетичних, не можна точно, "слово в слово" перекласти все, що написав автор. Слід враховувати, що перекладач під час прочитання книги є ще й читачем і, формулюючи свою думку про його героїв, може дещо змінити і зміст, і форму твору. Хоча проаналізований нами переклад твору "Кентавр" є досить вдалим та об'єктивним, художнім тощо.

Література

1. Апдаjk Джон. Кентавр. Ферма : романи / Джон Апдаjk ; пер. з англ. М. Габлевич ; передм. Т. Денисової ; іл. худ. Г. Палатнікова. – К. : Дніпро, 1988. – 447 с.
2. Галанов Б. Е. Живопись словом. Человек, пейзаж, вещь / Б. Е. Галанов. – М. : Сов. писатель, 1972. – 184 с.
3. Левидов А. М. Автор – образ – читатель / Александр Михайлович Левидов / пред. В. Н. Мясичева, В. Г. Иванова, И. И. Тихомирова. – 2-е изд., доп. – Ленинград : Изд-во ЛГУ, 1983. – 350 с.
4. Пустовойт П. Г. Слово – стиль – образ / П. Г. Пустовойт // Серия "Литература". – М. : Знание, 1980. – 64 с.
5. Updike John // The Harper Single Volume : American literature. – Longman, 1999. – 3000 p.
6. Updike John. The Centaur / John Updike. – London : Penguin Books LTD, 1966. – 271 p.